

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka BP: **Barbora Pjatková**

Název BP: **Porovnání vztahů ve třídě s postiženým žákem v podmínkách malotřídní základní školy a klasické základní školy**

Vedoucího práce	Oponentský
Posuzovatel:	Posuzovatel: PaedDr.Nataša Mazáčová, Ph.D.

A. Požadované náležitosti bakalářské práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl	Formulace obsahově funkční, formulačně zřetelná.	<u>Drobné nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.</u>	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Chybí.
2. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah BP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	<u>Mezi A a C</u>	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Chybí.
3. Odkazy a citace	Vše dokumentováno, zřejmé oddělení převzatého a vlastního.	<u>Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.</u>	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím, apod.	Nevyhovuje.
4. Formální náležitosti (anotace, klíčová slova, angl.název, rozsah)	<u>Ano</u>	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje zcela.
5. Jazyková úroveň	Vhodná větná stylistika a gramatická	<u>Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo</u>	Výraznější nedostatky (doplnit	Nevyhovuje zcela.

	správnost.	gramatice.	příklady):	
--	------------	-------------------	------------	--

B. Kvalita bakalářské práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje

Teoretická úroveň, resp. část

Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení	A	B	C	N
Logická struktura výkladu	A	B	C	N
Argumentace soudů je obsažena a je funkční	A	B	C	N
Funkční provázanost teoretické a praktické části	A	B	C	N
Odborná literatura: množství a kvalita zdrojů včetně zahraničních, aktuálnost.	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

Empirická úroveň, resp. část

Vymezení úkolů (cílů)	A	B	C	N
Charakteristika výzkumného šetření (metodologický základ) a/nebo zdůvodnění empirických postupů	A	B	C	N
Dokumentace výzkumu (čas, místo, postup) nebo praktických činností	A	B	C	N
Interpretační nebo reflektivní úroveň empirických údajů	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/ autorce BP:

Vyjádření k celku BP a jejímu přínosu:

Předložená bakalářská práce řeší aktuální téma z oblasti inkluzivního vzdělávání. Cílem autorky je zjistit, jak si v případech začleňování žáků s postižením počínají malotřídní školy a klasické základní školy. Pomineme-li skutečnost, že samotný název práce nekoresponduje zcela se zacílením práce, nelze nezmínit, že pojem klasická základní škola, který autorka jak v názvu práce, tak v celé práci opakovaně používá není odborným pedagogickým termínem a nepřináší klíčovou informaci k odlišení obou typů škol. Autorka má na mysli plně organizovanou základní školu.

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se autorka postupně věnuje vymezení následujících témat: třídní kolektiv, třídní klima, inkluze a integrace, žák s postižením, asistent pedagoga a typy škol. Text teoretické části práce by si zasloužil hlubší promyšlenost a také vnitřní provázanost. Autorka jednotlivá témata řadí za sebou jako izolovaná a zároveň bez vlastních komentářů a interpretací. Text má téměř výhradně popisný charakter.

Významným limitem teoretické části je práce autorky se zastaralými odbornými prameny. Jak je obecně známo, v roce 2016 vstoupila u nás v platnost novela školského zákona č.561/2004 Sb., který doplňuje vyhláška č.27/2016 Sb. (tzv. inkluzivní novela). Ta zavádí nová pravidla pro inkluzi ve vzdělávání, tedy pro společné vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně pěti stupňů podpůrných opatření. Přičemž je třeba připomenout, že inkluze ve vzdělávání není totéž, co integrace. Zpracování klíčových kapitol č. 4 s názvem **Inkluze, integrace** a č. 5 s názvem **Žák s postižením** nekoresponduje se současným odborným a právním pojetím inkluzivního vzdělávání, je tedy mimo současnou jak odbornou terminologii, tak především pojetí práce současné české školy. V oblasti inkluzivního vzdělávání jde vlastně o společné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či žáky s překážkami v učení, **nikoliv postižené žáky!** Autorka zcela nelogicky nabízí přehled poruch chování a emocí dle mezinárodní klasifikace nemocí. Do kapitoly Postižený žák zařadila podkapitulu Poruchy učení, tak podkapitulu Žák ze sociálně znevýhodněného prostředí či Děti imigrantů!

Je škoda, že autorka nezapátrala po aktuálních monografiích a studiích, které byly u nás v poslední době publikovány. Mimochodem, jedná se o zajímavé a čtivé práce na blízké téma, jemuž se autorka v bakalářské práci věnuje. Cennou a inspirativní pro řešení práce mohla být např. výzkumná studie, publikovaná v roce 2022 v časopise *Pedagogika* s názvem *Inkluzivní vzdělávání na plně organizovaných základních školách* od autorů: Jitka Vítová, Janet Wolf, Martin Skutil, Martina Maněnová, či kolektivní monografie *Spolupráce učitele s dalšími odborníky v realitě společného vzdělávání* od Anny Tomkové a kol. (2020).

Cílem praktické části práce je, dle autorky, zjistit a porovnat, jaká je kvalita integrace žáků s postižením v obou typech škol. Nevhodné používání pojmů integrace a postižený žák souvisí s výše uvedenými výtkami, proto se jim více nevěnujme.

Provést srovnání kvality začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je v podmínkách řešení této práce velmi obtížné, ne-li nemožné. Limitující pro toto srovnání jsou zcela odlišné podmínky pro výuku obou typů škol, různost individuálních potřeb konkrétních žáků atd. Za vhodnější bych považovala zpracování drobnějších případových studií obou škol s popisem jejich možností a limitů ve sledovaném inkluzivním procesu vzdělávání.

Přes tyto poznámky oceňuji v praktické části práce snahu autorky samostatně formulovat dílčí výzkumné otázky a také následnou práci s daty. Autorka zde prezentuje šetření, které realizovala v prostředí dvou základních škol – malotřídní a plně organizované. Pro sběr dat zvolila vcelku vhodně metodu zúčastněného pozorování a jako doplňující metodu rozhovory s pedagogy a asistenty pedagoga ve dvou, respektive ve třech třídách prvního stupně základní školy, přičemž do jedné ze tříd jí bylo umožněno pouze nahlédnout. Je třeba zmínit, že vlastní pozorování ve výuce v rozsahu třech vyučovacích hodin je z hlediska zvoleného cíle práce a metodologie výrazně malý počet. Záznam z pozorování uvedený v příloze práce přináší autentické a jistě cenné informace. Pro zacílené pozorování bych autorce doporučila předem připravený pozorovací arch s jasnou strukturou pro pozorování vybraných oblastí. Oceňuji autorčinu schopnost zachytu citlivých situací, např. chlapec, který celou hodinu ve třídě plakal a nikdo z pedagogů mu nevěnoval pozornost.

Realizované rozhovory s učitelkami a asistenty pedagoga, jejichž přepis je v příloze práce, je rovněž cenným materiálem pro následnou analýzu. Za diskutabilní považuji přiřazování předem vybraných třech slovních kódů – interakce, komunikace a spolupráce. Domnívám se, že to proces kódování předem limituje, navíc se jedná o významově velmi blízké kategorie.

Lze ocenit vcelku solidně zpracovanou analýzu získaných dat v procesu hledání odpovědí na dílčí výzkumné otázky. Je však třeba zdůraznit, že prezentované výsledky šetření se váží pouze ke zkoumaným školám. V žádném případě je, vzhledem ke zvolené metodologii, nelze zobecnit na oba typy škol plošně, jak se děje v kapitole Diskuse. Jedná se spíše o drobnou, dílčí případovou studii obou škol. Obsahová provázanost teoretické a praktické části je limitní.

Z práce je patrný zájem autorky o řešenou tematiku. Šetření v terénu základních škol přineslo autorce jistě cenné znalosti a zkušenosti. Po formální stránce vykazuje práce solidní kvalitu. Jazyk práce je srozumitelný, místy se objevují drobné pravopisné nepřesnosti.

Závěr:

Přes uvedené výhrady splňuje předložená práce požadavky kladené na zpracování bakalářské práce a **doporučuji ji k obhajobě**. V závislosti na kvalitě obhajoby práce navrhuji hodnocení: **dobře**.

Náměty k diskusi při obhajobě BP:

- S oporou o odborné zdroje vysvětlíte rozdíl mezi integrací a inkluzivním vzděláváním z hlediska současné školské legislativy a pojetí práce školy.
- Vysvětlíte vlastními slovy s porozuměním význam inkluzivního vzdělávání v současné škole pro podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Pokud byste mohla znovu vstoupit do výzkumného terénu škol, jak byste připravila další výzkum tak, aby jeho výsledky mohly být zobecňující.

Podpis: Nataša Mazáčová

21.1.2023